

NYHETER • SID 24–25.

Kveli-Bua
en mötesplats
för invånarna

NYHETER • SID 19.

**Vaajma visar upp
sig på mäsä i
Nederländerna**

GÄSTKRÖNIKA • SID 2.

Kommuner med samiske
innbyggare må ha som
mål om likeverdige helse-
tjenester for befolkningen.

TIDNINGEN Vaajma

LIERNE, HOTAGEN, FROSTVIKEN, RØYRVIK

NR 1/2014

REPORTAGE, SID 20–21.

**Stor framgång
för ölbryggeri**

Foto: Mårten Wikner

Tema Samiskt

Massor av spännande läsning **SID 6–18.**

3. Kurtax i Frostviken
4. Bankmaten i Gäddede blir kvar
5. Satsning på digital teknik
- 6–18. **FOKUS: Samiskt**
19. Inflyttarmässa i Nederländerna
- 20–21. **Framgång för lokalt ölbryggeri**
22. Hotellet i Åkersjön säljs – vad händer nu?
23. **Så ska invånarna bli bättre ambassadörer**
- 24–25. Kveli-Bua satsar på utveckling
- 26–27. Rolf preparerar älghorn i Sørli
- 28-29. Det här är på gång i projekten
30. Annonser
31. Hoppas på digital bio
32. Skolutbytet har blivit film

GÄSTKRÖNIKA

Da jeg ble invitert til å skrive i Vaajma om helsetjenester til den samiske befolkningen, var min første tanke "Hvor skal jeg begynne?". Men som i alt annet er det lurt å ta et lite blikk på historien først. Offentlige helsetjenester for befolkningen i Norge har vært og er et gode som alle har hatt tilgang til. Det gjelder også den samiske befolkningen. Historisk var oppfattelsen den at alle brukte helsetjenester likt da alle hadde tilgang til det samme. I 1980 gjorde distriktslege Per Fuggeli den første undersøkelsen på dette området i Skoganvarre i Finnmark. Undersøkelsen bidro til å belyse problemene rundt skjulte helsebehov hos samene. Han konkluderte med at den samiske befolkningen i kommunen oppsøkte legehjelp i mindre grad enn andre. For denne bygda hadde terskelproblemene ført til en skjev fordeling av helsetjenester. Av samenes 241 sykdomstilfeller var over 60 prosent skjulte, hvilket betyr at sykdomstilfellene ikke hadde vært lagt fram for helsevesenet tidligere. Tilsvarende tall for norske var 40 prosent.

Har denne undersøkelsen overføringsverdi for det sørsamiske området? Det mener jeg den har. Terskelproblemer for den samiske pasient blir spørsmålet om noen unngår å oppsøke helsevesenet på grunn av språklige eller kulturelle problemer, eller om man får en skjev fordeling av helsetjenester på grunn av slike problemer. Mine erfaringer fra prosjektet "Samisk kompetansesenter i helse- og sosialtjenester i sørsamisk område" (2005 till 2010) var at de fleste kommuner med samiske innbyggere i sørsamisk område hadde ikke engang kunnskap om at det bodde samer i kommunen. Kunnskapsmangelen bidro til at man heller ikke kunne si noe om bruken av helsetjenester hos den samiske befolkningsgruppen.

Det andre spørsmålet man kan stille seg er om dette også gjelder i 2014? Det er det først og fremst kommuner med samiske innbyggere som kan svare på. Terskelproblemer blir i første rekke merkbare i den kommunale helse- og sosialtjenesten. Mindre forbruk av helsetjenester resulterer ofte i at pasientens tilstand er alvorlig og at det tar lengre tid å bli frisk igjen. Det påligger et ansvar på den kommunale helse- og sosialtjenesten å innhente kunnskap om hvordan samiske befolkningen opplever og bruker helse- og sosialtjenester i kommunen. Kommuner med samiske innbyggere må ha som mål om likeverdige helsetjenester for befolkningen, som igjen betyr fokus på øket kompetanse innen samisk språk og kulturforståelse hos de ansatte. Skal reel likeverd oppnås må man ta hensyn til språklige og kulturelle forskjeller hos de man tilbyr tjenester til.

Jeg jobber i dag som sykepleier i Samisk nasjonalt kompetansesenter – psykisk helsevern (SANKS). Det er et spesialisthelsetjeneste tilbud til den samiske befolkningen innen psykisk helsevern. Jeg er lokalisert til Snåsa men skal også jobbe mot Røyrvik, Lierne og de andre kommuner med samiske innbyggere. Dette tilbudet er det eneste av sitt slag i sørsamisk område og tilbudet ble opprettet nettopp fordi man ønsket å styrke tilbudet innen psykisk helsevern for samer bosatt utenfor Finnmark. SANKS tar imot pasienter fra hele det sørsamiske området, og vi er per i dag rundt 130 ansatte. SANKS tar imot pasienter fra spedbarnsalderen og oppover, og vi har også en familieenhet som gir tilbud til hele familier.

SANKS har som mål å tilby kommuner med samiske innbyggere kompetanseheving om språket og kulturens betydning i pasientmøter. Det er et ledd i vårt arbeid med å spre kunnskap og styrke tilbudet for samer bosatt i dette området. Det er i kommuner den samiske innbyggeren finnes, og det er der det første møtet med helsetjenesten finner sted. Det er derfor viktig for SANKS å ha et godt samarbeid med kommuner med samiske innbyggere, for det er i tospann man når målet om likverdige helsetjenester raskest.

Eira Åhrén
Sykepleier i SANKS

Kicki Stenvall, Tillväxt Frostviken och Gäddede Turistbyrå, gläds över att Mervärde Frostviken nu införs i området. "Det är en satsning som kommer att ge positiva effekter för alla som bor här och för våra turister", säger hon. Foto: Pernilla Gunnarsdotter Persson

Mervärde Frostviken

FROSTVIKEN

Mervärde Frostviken.

Så heter den nya satsning på kurtax som nu införs i Frostviken.

Flera företag har redan skrivit under samarbeitsavtalet.

– Det här är viktig for att skapa ökad trivsel och livskvalitet, säger Kicki Stenvall, Tillväxt Frostviken.

Det är nu klart at kurtax införs i Frostviken. En besöksavgift som kommer att gå under namnet Mervärde Frostviken. Satsningen har blivit verklighet tack vare insatser

av Tillväxt Frostviken och Strömsund Turism som tillsammans arbetat för detta i ett gemensamt Leaderprosjekt.

– Det här är viktig for att skapa

ökad trivsel och livskvalitet. Det är också ett sätt att oppnå en fungerande finansiering av turismens infrastruktur och göra Frostviken mer värdefullt for oss alla, säger Kicki Stenvall, Tillväxt Frostviken.

DETTA INNEBÄR nu att tre av fyra kommuner i Vaajma-området infört kurtax. I både Lierne och Røyrvik har satsningarna fallit väl ut och gett positiva effekter.

FLERA FÖRETAG har redan skrivit på samarbeitsavtalet som reg-

lerar hur företagen ska ta in mervärdetaxan. Det handlar framför allt om att ansluta matvarubutiker och boeandeanläggningar.

– Pengarna som kommer in kan till exempel läggas på förbättringar av olika slag, evenemang, utsmyckning. Allmänheten får komma med förslag som sedan tas upp for diskussion i en beslutsfattande grupp. Detta kommer att gagna alla i Frostviken och ge oss ett mervärde, säger Kicki Stenvall.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

KONTAKT

Kjell Schive, huvudprosjektledare
kjell.schive@lierne.kommune.no
Tfn: 0047 975 23 544

Tommie Jirhed, huvudprosjektledare
tommie.jirhed@stromsund.se
Tfn: 0046 (0)670 167 40

Anna Jonasson
anna.jonasson@stromsund.se
Tfn: 0046 (0)670 169 35

Patrik Lundgren
patrik.lundgren@lierne.kommune.no
Tfn: 0047 94 97 99 73

Pernilla Gunnarsdotter Persson
pernilla.gunnarsdotter-persson@stromsund.se
Tfn: 0046 (0)670 169 33

Erika Winterlia
erika.selander@stromsund.se
Tfn: 0046 (0)670 169 56

Adresser
Regionprosjekt Vaajma
Lierne Kommune
7882 Nordli

Regionprosjekt
Vaajma
Box 500
833 24 Strömsund

OM TIDNINGEN

Tidningen Vaajma ges ut av Regionprosjekt Vaajma.
Total opplaga: 3 015 ex. **Tryckeri:** Lenanders Grafiska AB, Kalmar **Ansvarig utgivare:** Anders Andersson **Grafisk formgivare:** Erika Winterlia
Redaktör: Pernilla Gunnarsdotter Persson
Redaktion: Åsa Sjödin, Erika Winterlia, Pernilla Gunnarsdotter Persson, Ole Harald Kveli, Per Lindahl, Matsåke Persson

Tipsa redaktionen!
Tfn: 0670-169 33
Mail: redaktion@vaajma.com

Mer info:
www.vaajma.com, www.stromsund.se
www.krokom.se
www.lierne.kommune.no
www.royvrik.kommune.no

UTGIVNING 2014

20 februar Deadline: 31/1

24 april Deadline: 1/4

18 juni Deadline: 26/5

facebook

Gilla oss på Facebook!
www.facebook.com/vaajma

Bankomaten i Gäddede blir kvar

Bankomaten i Gäddede får vara kvar under hela 2014. Lars Gunnar Holgersson hyr ut lokalen och har kämpat för att få till ett nytt avtal. "Det vore en katastrof om Frostviken blir utan bankomat", säger han.

Foto: Pernilla Gunnarsdotter Persson

GÄDDEDE

Bankomaten blir kvar i Gäddede hela 2014. Det står klart sedan ett nytt kontrakt är påskrivet.

– Bygden behöver en bankomat som kan serva både boende och turister, säger Lars Gunnar Holgersson på Holgerssons Plåt AB.

Efter långa förhandlingar fick Gäddede en uttagsautomat för ett antal år sedan. Varje år tas åtskilliga miljoner ut från den. Men ifjol gick avtalet med Swedbank ut och det var oklart om Frostviken skulle få ha kvar sin bankomat. Men i slutet av 2013 tecknades ett nytt avtal med Bankomat

AB vilket innebär att driften är säkrad under hela 2014.

– Det känns väldigt positivt, det tas ut åtskilliga miljoner varje år. Bygden behöver en bankomat, både vi fasta invånare och alla turister som kommer till området, säger Lars Gunnar Holgersson på Holgerssons

Plåt som tecknat det nya avtalet med Bankomat AB.

SVERIGES bankomater blir allt färre. På två år har 645 uttagsautomater slagit igen och tätheten är nu bland de lägsta i EU. I Jämtlands län finns enligt statistik från Länsstyrelsen 3,4 uttagsautomater per 10 000 invånare.

Att tillsammans bilda Bankomat AB har varit ett sätt för ägarna Danske Bank, Handelsbanken, Nordea och SEB att minska antalet bankomater. Sedan oktober 2013 är

samtliga Swedbank och Sparbankernas uttags- och insättningsmaskiner flyttade till bolaget Bankomat AB.

– **DET VORE** en katastrof om Frostviken blir utan bankomat. Därför har jag kämpat för att få till stånd ett nytt avtal. Nu hyr Bankomat AB lokalen av mig för en mycket, mycket låg summa som inte på långa vägar täcker kostnaden för lokalen, säger Holgersson.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Vaajma besöker Nordiska Rådet i Köpenhamn

VAAJMA

Under våren kommer representanter från regionprojektet och styrgruppen att åka till Nordiska Rådet i Köpenhamn och uppvakta nya direktören Britt Bohlin.

Nordiska rådet arbetar tillsammans med Nordiska ministerrådet för gemensamma nordiska lösningar som ger påtagliga positiva effekter för medborgarna. Det görs främst ge-

nom att driva på de nordiska regeringarna i olika frågor.

BRITT BOHLIN var tidigare landshövding i Jämtlands län och var

då engagerad i gränsfrågorna mellan Norge och Sverige. Hon är även bekant med arbetet i Regionprojekt Vaajma.

– **VI HOPPAS** att hon ska kunna hjälpa oss när det kommer till uppluckringen av gränshindren i vår region. Resan känns angelägen för att vi ska få upp våra hjärtefrågor på

dagordningen, säger svenske huvudprojektledaren Tommie Jirhed.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Fotnot: Läs mer om Nordiska Rådet på www.norden.org

Lärarna var mycket intresserade av att lära sig mer om hur den nya tekniken kan användas i undervisningen. Lutad över en av bänkarna står IT-pedagogen Monica Andersson.

Foto: Karl Olov Skogen

Satsning på digital teknik i skolorna

VAAJMA

Hur kan du som lärare öka din digitala kompetens och använda Ipad's i elevernas undervisning?

Det är två frågor som står på agendan i den satsning skolprojektet står bakom för pedagogisk personal i Vaajma.

– Den nya tekniken är oerhört användbar – och rolig!, säger IT-pedagogen Monica Andersson.

Under vintern satsar Regionprojekt Vaajma, genom delprojekt Skola, extra pengar på att med hjälp av IT-pedagogen Monica Andersson öka den digitala kompetensen bland lärarna i Vaajma. I mitten av januari hölls en utbildningsdag då lärare från skolorna i Sørli och Nordli deltog. Nyfikenheten och intresset var stort.

– De var mycket intresserade

och flertalet av lärarna var bekant med redskapet, Ipaden. Jag ville inspirera dem att låta barnen skapa och inte bara konsumera. Användningsområdet är stort, säger Monica Andersson.

EN IPAD är en minidator som ger nya möjligheter till inläring. Den nya tekniken gör det roligare att lära, menar Andersson. Ofta

handlar det om att använda olika appar (program), men det finns även andra saker att göra.

– Jag framhåller gärna de appar där det går att göra saker. Bland annat Bookcreator där eleverna kan göra egna böcker med bilder, text och ljud. Det blir en helhetsupplevelse. Man lär sig mer om man har roligt, denna satsning blir därför också en satsning på ökad inläring, säger Monica Andersson.

HON BERÄTTAR att lärarna för de yngsta barnen provade appen Skoleskrift 2, där eleverna höra ljudet på bokstaven samtidigt som de skriver:

– Det brukar eleverna gilla och läsinläringen underlättas.

PÅ SKOLORNA i Sørli, Nordli och Frostviken har eleverna tillgång till ett antal Ipad's, i Valsjöbyn saknas det i dagsläget.

– Jag tycker dagen blev mycket givande. Jag gav lärarna kunskap och idéer, nu är det upp till varje pedagog att sätta ramarna för hur de vill använda tekniken. Eventuellt blir det uppföljning av detta under våren, säger Monica Andersson.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

TYCK TILL PÅ FACEBOOK!

facebook.com/vaajma

KORT FAKTA OM SAMER

Ursprungsfolk

Samerna är ett av världens ursprungsfolk. Gemensamt för dessa folk är att de levt på samma plats genom historien, före det att länderna koloniserats.

9 augusti firas ursprungsfolkens dag i världen.

Antal samer

Det har inte genomförts någon folkräkning av samer. Uppgifterna på antalet samer är ungefärliga och kan skilja sig från det verkliga antalet samer, eftersom de är uppskattningar byggda på gamla renlängder med mera.

Man beräknar att:

- 80 000–100 000 samer finns i hela Sápmi.
- 20 000–35 000 bor i Sverige.
- 50 000–65 000 bor i Norge.

Vem är same?

I sametingslagen finns en definition på vem som är same. För att få skriva in dig i röstlängden till Sametinget säger lagen att du ska ha eller ha haft samiska som språk i hemmet och anse dig vara same.

Språket

20 000 av totalt de cirka 80 000 samerna i Sápmi talar något av de samiska språken.

700 personer talar Sydsamiska, språket som talas av samerna i Vaajma.

Samiskan har omkring 300 ord för snö och is.

Vad är Sápmi?

Sápmi är samernas hemland, ett område på Kolahalvön som sträcker sig över Ryssland, Finland, Sverige och Norge. I Sverige går nedre gränsen vid Idre.

Vad är en sameby?

En sameby drivs som en ekonomisk förening som organiserar renskötseln och är ett geografiskt område som nyttjas för bland annat renbete, jakt och fiske. En sameby är alltså inte som många tror en by där det bor samer.

Renskötsel är förbehållen samer som är medlemmar i någon av samebyarna. Inom varje sameby finns flera renskötsel företag – som i sin tur består av flera renägare. Renarna rör sig från fjällen på sommaren ner till kusten på vintern.

Samiska näringar

Rennäringen är den största näringen. Till de samiska traditionella, näringarna hör också slöjd, jakt och fiske. Nya näringar är turism, media, konst och musik.

Kultur

Den samiska klädedräkten kallas kolt. Koltens utseende varierar beroende på varifrån du kommer. Gemensamma färger är blått, rött, gult och grönt. Kolten används vid högtidliga tillfällen. Samerna har egen flagga och nationalsång, Sámi soga lávlla. Sången sjungs i högtidliga sammanhang som på den samiska nationaldagen 6 februari.

Samebyar i Vaajma

I Frostviken och Hotagen finns samebyarna Raedtievaerie, Vournesen, Ohredahke och Jijnjevaerie. I Norge er reindriften delt inn i reinbeitedistrikt: Østre Namdal Reinbeitedistrikt dekker både Røyrvik og deler av Lierne. Luru Reinbeitedistrikt dekker deler av Lierne og deler av Snåsa.

Viktiga platser i Vaajma

Ankarede i Frostviken är sedan långt tillbaka en viktig samisk samlingsplats och begravningsplats. 1896 byggdes det kapell som idag står vid den gamla kyrkogården.

Källa: www.samer.se

Rennäringen är den största näringen.

Foto: Birger Ekerlid

Samiskt informationscentrum

Samiskt Informationscentrum har till uppgift att öka kunskapen hos allmänheten. Foto: Mårten Wikner

VAAJMA

Allmänhetens kunskap om samerna och den samiska kulturen är näst intill obefintlig. Det får stora negativa konsekvenser.

Det menar Anna Skielta på Samiskt Informationscentrum i Östersund.

Samiskt Informationscentrum är ett nationellt centrum under Sametinget som startades upp 2005. Syftet med verksamheten är att öka kunskapen hos allmänheten på olika sätt. En insats som verkligen behövs, enligt Anna Skielta som jobbar på Samiskt Informationscentrum:

– **KUNSKAPEN HOS** gemene man är låg, nästintill obefintlig. Den grundläggande nivån har ökat något, men det är marginellt. Att kunskapen hos allmänheten på olika sätt. En insats som verkligen behövs, enligt Anna Skielta som jobbar på Samiskt Informationscentrum:

SKIELTA MENAR att kunskap om samerna, deras historia och kultur, måste in i skolans läroplan och bli en del i varje människas utbildning.

– Det handlar om ett av Sveriges ursprungsfolk och jag tycker det är konstigt att det inte redan idag ligger med i läroplanen. Det här är en viktig del av vår historia och av vår nutid, säger hon.

ATT BÅDE kommunerna Strömsund, Krokoms och Røyrvik är samiska förvaltningskommuner innebär ett stort lyft och är en bra början

FAKTA

Bakgrund

Det samiska informationscentrumet, som invigdes den 29 augusti 2005, är en del av Sametingets myndighetsuppdrag. Uppdraget är nationellt med direktiv från regeringen, genom det så kallade regleringsbrevet.

Uppdrag

Samiskt informationscentrums uppdrag är att öka människors kunskaper om samer och samisk kultur. I uppdraget ingår bland annat att svara på frågor, initiera och medverka vid arrangemang och kampanjer. Syftet är öka tillgången på information, göra den lättillgänglig och på alla sätt främja informationen om det samiska i samhället.

Plats

Det samiska informationscentrumet har sina lokaler på Tullkammaren i Östersund.

Läs mer på:

www.samer.se

Källa: Samiskt informationscentrum

för att öka kunskapen hos de boende i kommunerna. Det ger också en ökad möjlighet för samer i dessa områden att få tillgång till det egna språket och kulturen. Men vägen till fullvärdig status är ännu lång för den samiska befolkningen, enligt Anna Skielta:

– Tyvärr är det så att samernas status är låg, det är nästan så att det inte sätts någon status alls på dem. De samiska frågorna tas inte på så stort allvar som de borde, säger hon.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Glädje när samiska står på schemat

8-åriga Anne-Saila Åhrén, 8 år från Blåsjöfallet tycker lektionerna är roliga. "De får öva sig i att läsa och skriva på olika sätt. Det kan övningar eller spela spel", säger modersmålläraren Anne Laila Buljo Åhrén.

En gång i veckan kommer Anne Laila Buljo Åhrén till skolan i Jorm för att undervisa i samiska. Koncentrationen är på topp. "Det är jättekul", säger Anne-Saila Åhrén, 8 år från Blåsjöfallet och syskonen Ante, 9 år och Signe Jonasson, 7 år, Stora Blåsjön.

FROSTVIKEN

En gång i veckan kör Anne Laila Buljo Åhrén från Fagerdal utanför Strömsund till Frostviken för att ha undervisning i samiska med barnen där.

– Det är bra att jag får lära mig samiska för jag vill bli renskötare när jag blir stor, säger 9-åriga Ante Jonasson, Stora Blåsjön.

Anne Laila Buljo Åhrén är modersmållärare i Strömsunds kommun. Varje vecka åker hon runt till de skolor och förskolor där det går samiska barn. Totalt handlar det om 16 stycken som får undervisning i det samiska språket.

– De får öva sig i att läsa och skriva på olika sätt. Det kan handla om att göra praktiska övningar eller spela spel, säger Anne Laila.

HON BOR MED sin familj i Fagerdal, ett par mil söder om

Strömsund. Varje vecka blir det därför åtskilliga mil i bil.

– Men det här är livsviktigt. Jag är själv uppvuxen i en bygd där samiskan var huvudspråket. När det gäller mina egna barn har det varit en självklarhet att de har fått lära sig samiska. Det är viktigt att kunna språket för att göra sig förstådd, säger hon.

ANNE-LAILA menar att samernas rättigheter har lyfts fram och stärkts sedan kommunen blev en samisk förvaltningskommun.

Men fortfarande är kunskapen hos allmänheten mycket skiftande.

– Men det finns en stor nyfikenhet och jag tycker att det är roligt att berätta och dela med mig av den kunskap jag har. Sedan märker jag att barnen är oerhört bra kunskapsbärare, säger hon.

Varje gång hon kommer till Frostviken mottas hon med glädje av barnen.

– De tycker det är jätteroligt när jag kommer.

VID ETT AV borden sitter Anne-

handla om att göra praktiska

Foto: Anna Jonasson

Saila Åhrén, 8 år från Blåsjöfallet och syskonen Ante, 9 år och Signe Jonasson, 7 år, Stora Blåsjön. Signe tycker det är kul att lära sig samiska liksom Anne-Saila som berättar att när hennes gudmor och gudfar var små fick de inte lära sig samiska i skolan.

Ante Jonasson strävar med språket för han vet vad han vill bli i framtiden:

– Det är bra att kunna samiska för jag ska bli renskötare, säger han.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

FROSTVIKEN

Ikth våhkesne Anne Lajla Buljo Åhrén Fagerdaleste Straejmien bæjngolen, Frööstegasse vuaja saemien lohkehtimmiem dejtie saemien maanide åtna.

– Hijven hov åadtjoem saemien gielem leeredh, dannasinie manne edtjem båatsoe- saemie sjidtedh gosse manne håarasåbpoe sjidtem, Ante Jonasson mij lea 9 jaepien bæeries jeahta, Pluevere.

Anne Lajla lea ietniegielelohkehtæjja Straejmien tjeltesne. Fierhten våhkoen bijre jarkan skuvline feerieh gusnie saemien maanah gååvnese.

– Dah åadtjoeh leeredh lohkedh jih tjæledh. Maehete aajgielem lie-rehtimiej jallh spēli tjirrh leeredh, Anne Lajla jeahta.

SATNE ALTESE fuelhkine Fagerdaelesne jielieminie, naan gille mijlh Straejmien bæjngolen. Fierhten våhkoen jijnjh mijlh bijlesne sjædta.

– Menh daate joekoen vihkeles. Manne jijtje voeneste båatam gusnie barre saemiestieh. Munnjien lea iemie orreme mov maanaj gujmie sae-

miedtidh. Joekoen vihkeles saemien gielem maehdedh guktie almetjh edtjeh satnem maehdedh guarkedh, dihte jeahta.

ANNE-LAILA tuhtja saemiej reaktah duvhtesovveme jih stinkebe sjidteme daelie gæssie guektien-gielen tjelte sjidteme. Menh annje hov muvth almetjh maahtoegabth.

– Menh almetjh tuhtjeh luste dan saemien vœkjen bijre goltelidh jih dam mov maahtoem mubpiej gujmie juekedh. Manne aaj vœpuestem maanah hijven jih væjkele maahtoeguedtijh, dihte jeahta.

Fierhten aekien gosse Frööstegasse båata, dihte madtjeles maanijste dååstesåvva.

– Dah tuhtjeh gaajh luste manne båatam, Anne- Lajla Buljo Åhrén jeahta.

BUERTIEN madtegisnie Anne-Saila Åhrén, 8 jaepien bæeries Plueveristie tjahkesje, jih ærpenadtjeh Ante (9) jih Signe Jonasson (7) Plueveristie. Signe åtna luste saemien gielem leeredh jih Anne-Saila soptseste gosse sov krist'ietnie jih kristahtjje onne idtjigan åadtjoeh saemien gielem skuvlesne leeredh. Ante Jonasson saemien gieline gæmhþode juktie dihte daajra mejnie sæjhta barkedh gosse stoerre sjædta:

– Hijven hov saemien gielem maehdedh, dannasinie manne sijthem båatsojne barkedh, dihte jeahta.

Samisk översättning:

Maidi Persson Steinfjell

Viktig symbolvärde att vara förvaltningskommun

Att Strömsunds kommun är en samisk förvaltningskommun syns bland annat på skyltningen.

Foto: Pernilla Gunnarsdotter Persson

STRÖMSUND

Tre av fyra kommuner i Vaajma är samiska förvaltningskommuner. Men vad betyder egentligen det? Tidningen Vaajma har tittat närmare på arbetet i Strömsund och Røyrvik.

– Vår uppgift är att synliggöra samerna och det samiska som en naturlig och accepterad del av befolkningen, säger Christina Åhrén, samisk samordnare i Strömsunds kommun.

STRÖMSUNDS kommun ingår från och med den 1 januari 2010 i förvaltningsområdet för det samiska språket. Den nya lagen ställer särskilda krav på förvaltningskommunerna i arbetet med att stärka de

nationella minoriteternas rättigheter.

Vad är din roll som samisk samordnare?

– Jag ska implementera riksdagens minoritetspolitik som beskrivs närmare i lagen om nationella minoriteter. Varje år får kommunen ett statligt anslag på 660 000 kronor som ska gå till insatser för att stärka samiskt språk, identitet och kultur. Strömsunds kommun har

därtill en egen handlingsplan som tydliggör vilka områden och mål vi har med vårt förvaltningskommunsarbete, säger Christina Åhrén.

Vad vill kommunen uppnå?

– Sett från samiskt perspektiv har kommunen genom att bli samisk förvaltningskommun visat att samerna är en naturlig och accepterad del av befolkningen. Det synliggör den samiska kulturen och språket och ger samerna samma möjligheter att delta i samhällslivet som majoritetsbefolkningen. Med den historia av kolonisation och förtryck som samerna genomlevt är det en stor sak för dem att kommunen valt att bli förvaltningskommun. Det går inte att förbise

Christina Åhrén. Foto: Privat

det symboliska värdet i det valet kommunen gjort och den betydelse ett sådant val har för samerna.

Vilka insatser har gjorts?

– Kommunen har antagit en handlingsplan för att tydliggöra sina mål. Här finns olika samrådsgrupper som samråder med samerna i frågor som berör dem. Vi har tillgång till en översättare som hjälper oss att översätta skyltar, blanketter och annat material. Vi genomför kulturella aktiviteter såsom teater, konserter och föreläsningar för att synliggöra den samiska kulturen. En modersmålsläroare ansvarar för den samiska utbildningen och förskolebarnen.

Vad får insatserna för betydelse när det gäller att värna det samiska?

– Det synliggör det samiska såväl för samerna själva som för an-

FAKTA

Strömsund, Krokom och Røyrvik är samiska förvaltningskommuner. Det innebär att de ska värna, skydda och främja samisk kultur och samiska språk.

Samiska förvaltningskommuner ska:

- informera samerna om lagen
- ge inflytande till och samråda med företrädare för samer
- skydda/främja samers språk och kultur, särskilt med fokus på barn
- ge service och erbjuda myndighetskontakter helt/delvis på samiska vid efterfrågan
- ge barn- och äldreomsorg helt/delvis på samiska vid efterfrågan.

dra. Samer upplever sig inte som svenskar, ser sig inte som svenskar och att myndigheter visar att även samerna har samma möjligheter att delta i samhällslivet och inte behöver ge avkall på sin identitet är oerhört viktigt för samerna. Det bryter ner skillnaden mellan oss och dem. Man skulle kunna tro att de stärker vi- och demkänslan men det är snarare tvärtom då samisk kultur synliggörs och flyttas från det privata till det offentliga rummet.

Hur är gemene mans kunskap om samer och den samiska kulturen?

– Urusel. Det syns bland annat i hur förvånad många blir över hur många samer det faktiskt finns i kommunen. Det är märkligt hur så många människor kan leva med ett eget språk, egen kultur, egna värderingar och majoriteten inte uppmärksammat att de faktiskt lever i två olika kulturella verkligheter.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Røyrvik hoppas på ökad inflyttning

RØYRVIK

Att Røyrviks kommun nu är en samisk förvaltningskommun kan på sikt leda till ökad inflyttning. Det menar rådmannen Ole Jørgen Rødøy.

– Bevaring, utveckling och styrking av sørsamisk språk og kultur kan øke inbyggertall og bosetting, säger han.

Røyrviks kommun är sedan 2013 en samisk förvaltningskommun. Så här beskriver rådmannen Ole Jørgen Rødøy arbetet i kommunen.

Vad vill kommunen uppnå genom det här arbetet?

– Vi vil bidra til bevaring, utvikling og styrking av sørsamisk språk og kultur, gi den sørsamiske befolkning styrke og mulighet til å bruke sørsamisk som dagligtale på flere arenaer og i sin kontakt med kommunen. Vi vil også skape økt forståelse for retten til å bruke sørsamisk som et likestilt språk i kontakt med det offentlige og sørge for en god opplæring av samiske barn og av øvrig befolkning i samisk språk og kulturkunnskap. Kommunen vil også bygge opp et kompetansemiljø som kan bidra til at det sørsamiske språk lettere kan integreres i hverdagen, i oppvekstmiljø og innenfor helse- og omsorgstjenestene i kommunen samt skape økt innbyggertall og bosetting

Vilka insatser har gjorts?

– Offentlige tjenester er blitt styrket med medarbeidere som behersker norsk og sørsamisk som likeverdige språk. Offentlige dokumenter og navn på veier/gater og geografiske stedsnavn er oversat til sørsamisk. Alla ansatte har fått opplæring i det sørsamiske språk.

Vad får insatserna för betydelse när det gäller att värna det samiska?

Røyrvik är en av tre förvaltningskommuner i Vaajma. Foto: Lars Arne Krukhaug

– Ved kompetanseoppbygging og bruk av det sørsamiske språk i offentlig forvaltning vil språkets anvendelse bli styrket og forståelse og bruk av sørsamiske språk på alle arenaer vil være naturlig. Ungdomer som ønsker å studere sørsamisk språk og kultur får økt karrierevalg.

Hur är gemene mans kunskap om samer og den samiska kulturen?

– Noe begrenset, men status som forvaltningskommune har ført til økt kunnskap og forståelse for det sørsamiske språk og kulturen. I språklig sammenheng er kunnskap om samisk kultur også svært viktig i arbeidet med å styrke språket.

Varför är det viktigt att lyfta det samiska?

– Det sørsamiske språk skal videreutvikles og være levende språk også i framtiden, alle skal ha sin rett til å tilegne seg sørsamisk språk og samiskspråklige rettigheter skal styrkes og gjøres kjent og gis likeverdige utviklingsmuligheter.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

– Jag kan inte tänka mig ett annat jobb

En sån här dålig vinter för renkötseln har inte Mats Isak Sparrock upplevt tidigare.

Foto: Matsåke Persson

Mats Isak fyller skotersläpet med pellets.

VAAJMA

På högstadiet och gymnasiet kallades han ibland för "lappjäväl". Nu är Mats Isak Sparrock, 21, i Valsjöbyn renkötare och egen företagare.

– Jag är ju född same och uppväxt med renar. Så jag har svårt att tänka mig ett annat jobb, säger han.

Det är drygt 20 grader kallt och en gnistrande vinterdag när Tidningen Vaajma träffar Mats Isak på Vinklumpen, Valsjöbyns hemmafjäll. Han är här och utfordrar samebyns renar med pellets. Normalt ska de

vara i skogslandet så här års.

– Vinterbetet är i det närmaste obefintligt. Där vi brukar hålla till på vintern, kring Stugun, har det bildats is på marken och det hindrar renarna från att komma åt mat. Jag har inte

varit med om något liknande, säger Mats Isak.

UTBYGGNADEN AV de stora vindkraftsparkerna är också ett stort problem för Jiingevaerie sameby som har runt 4 000 renar.

– Vi förlorar vinterbetesland hela tiden. Och en sån här vinter är det riktigt tungjobbat.

Ändå har Mats Isak aldrig tvekat över sitt yrkesval.

– Det här är ju mitt liv. Jag hade nätt och jämt kommit ut från BB förrän jag var med om min första renskiljning.

DE FÖRSTA sex skolåren gick Mats Isak i Valsjöbyn. Och då hände det också att han bytte skola under vintern när renarna flyttades ner till skogslandet.

– Det upplevde jag som positivt. I Stugun fick man många nya kompisar.

Efter att ha gått högstadiet i Föllinge blev det tre år på gymnasiet i Östersund.

– Jag gick industriprogrammet med inriktning på svets. Och jag blev erbjuden jobb i Östersund direkt efter utbildningen. Men jag trivdes aldrig där. Det var närmast en plåga.

På tre år stannade jag i stan två helger och en av dessa var när jag tog studenten.

EN AVHANDLING vid Umeå universitet visar att hälften av samiska skolbarn i åldern 13 till 18 år och lika stor del av de unga vuxna samerna i åldern 18 till 28 år har erfarenhet av dålig behandling på grund av sin samiska härkomst.

– Jag blev kallad lappjäväl både på högstadiet och gymnasiet. Och det händer fortfarande när man är ute på dans. I början blev jag väl ledsen och arg. Men nu bryr jag mig inte längre.

Jag är ju född same och har inte valt det själv, säger Mats Isak.

AVHANDLINGEN VISAR också att de som har erfarenhet av etnisk diskriminering oftare är nedstämda, oroliga, bekymrade och stressade.

– Visst upplever man stress när räkningarna kommer och man inte har slaktat. Och på nätterna kan man grubbla över dåligt bete och alla rovdjur.

Så ibland drömmer Mats Isak om att ha ett vanligt åtta till fem-jobb.

– Jag kan bli lite avundsjuk när man hör vad kompisarna får ut i lön

i månaden och att de samtidigt är lediga på helgerna.

MATS ISAK ÄR sedan förra året egen företagare som renkötare.

– För att tjäna en extraslant kan jag ibland ta på mig lite svetsjobb och jag brukar också vara dräng i andra samebyar under kalvmärkningen.

Nu längtar Mats Isak till sommaren. Då drar han till fjälls med crosscykeln.

– Det är ändå livet, säger han.

Matsåke Persson

FAKTA

Namn: Mats Isak Sparrock
Född: 1992
Bor: Valsjöbyn
Yrke: Renkötare
Bästa med jobbet: Att få vara ute så mycket med djuren.

Midt-Norsk Mobilslakt A/S slaktar opp emot 10 000 renar per säsong.

Foto: Ole Harald Kvell

Svein Arne Bjørkås framför mobilslakteriet.

Högsäsong hos Midt-Norsk Mobilslakt A/S

LIERNE

Midt-Norsk Mobilslakt A/S er et datterselskap under Lierne Viltforedling A/S. Begge selskapene eies av reineiere som er tilknyttet Reinbeitedistriktet i Nord-Trøndelag. Vi avla Lierne Viltforedling et besøk og snakket med Svein Arne Bjørkås, som er slakteleder på mobilslakteriet.

Det hele startet i 1995 da 6 personer fra Sørli valgte å satse på et mobilt slakteri. De anskaffet bil med full utrustning for å håndtere alt i forbindelse med slaktning ute i felten. Etter hvert ble flere av eierne engasjert i andre gjøremål og i 2006 valgte de

å selge slakteriet til reneiere i distriktet. De samme kjøpte samtidig Li-Vilt. Derfor har reneierne i dag eierskap og kontroll på hele produksjonslinja fra oppaling av dyr til slaktning og videreføring.

Dette mener Bjørkås har vært en

viktig faktor for at det har gått såpass bra som det har gjort.

SVEIN ARNE BJØRKÅS og Sten Arne Skogmo var med på å starte bedriften. De er de eneste som har vært med hele tiden og har fortsatt sin arbeidsplass i bedriften. Slaktesesongen er fra først i september og ut februar. I den tiden farter de rundt i Nord-Trøndelag og utfører slaktejobber på ca 10 forskjellige plasser.

De har også noen oppdrag i Nordland og de har tatt på seg noe leieslaktning av tamrein i Valdres. Når de

Svein Arne Bjørkås.

er ute på oppdrag er bemanninga på 10 mann. Etter avlaving og slaktning,

frakter de skrottene til Lierne Viltforedling, der kjøttet blir videreførdet og gjort klart for salg.

– Det meste går til storhusholdninger og grossister, men noe kan man finne i butikkene også. På Lierne Viltforedling er det 6 arbeidsplasser i tillegg til de som er ute i felten, sier slakteleder Svein Arne Bjørkås.

NÅ FOR TIDEN er det kun reinslaktning som står på programmet. Det ble en gang gjort et forsøk med prøveslaktning av sau. Det fungerte bra, men Nortura var lite begeistret

for å miste kontrollen over saueslaktninga, så det ble med det ene forsøket. Under 50-årsjubileet for sau- og geitavlslaget ble slakteriet benyttet som scene for musikken. Også som slik arena fungerte mobilslakteriet bra.

SLAKTINGA VED Midtnorsk Mobilslakt er en relativt dyr form for slaktning. Det kreves mye arbeid for å samle opp avfall, som leveres til Mosvik. Den store fordel er at reinen slipper å bli stressa med biltransport, og kjøttkvaliteten blir mye bedre når reinen blir avlivet i

sitt eget miljø, sier Svein Arne Bjørkås.

DET BLIR NÅ slaktet mellom 5 000 og 10 000 rein per år. For noen år siden ble det slaktet opp mot 20 000 i løpet av et år. Neste år har mobilslakteriet 20-årsjubileum.

De kjører fortsatt med det utstyret de anskaffet i 1995 og de har nesten ikke opplevd driftsstans på alle disse åra. Svein Arne Bjørkås er optimistisk for framtida og mener inntjeninga er tilfredstillende.

Ole Harald Kvell

TYCK TILL PÅ FACEBOOK!

Vilket är ditt favoritrecept på ren? Har du kanske någon specialitet du vill dela med dig av?

Dela med dig på vår Facebooksida och skicka in dina bästa recept och bilder till oss.

[facebook.com/vaajma](https://www.facebook.com/vaajma)

Om du använder Instagram glöm inte bort att tagga dina bilder med #vaajma för att visa upp dem på vår hemsida.

www.vaajma.com

– Vi samer är inte negativa till allt

Ellinor Jåma med sønnen Jaahke Elias.

Foto: Ole Harald Kvli

VAAJMA

Ellinor Jåma (34 år) er en av 4 sørsamer som er valgt inn i sametinget. Hun representerer det relativt nystartede partiet Áarjel-sameniej Gielh (sør-samiske røster). Hun var selv med å starte partiet i 2009.

Ellinor er født og oppvokst på Nyvikmoen i Røyrvik. Faren, Nils Ludvik Jåma, drev med rein sammen med sin kone, Bente May Jåma. Det at begge foreldrene var sammen om reindrifta var av stor betydning.

Ellinor føler seg privilegert som har fått vokse opp i et miljø der både far og mor var tilknyttet reindrifta. I

dag er den økonomiske situasjonen vanskeligere og de fleste kvinnene må finne seg arbeid utenom næringa.

SOM 7-ÅRING startet Ellinor på sameskolen på Snåsa og bodde da på internat. Etter dette gikk hun videregående i Namsos før hun reiste til Bergen for å studere psykologi.

Hun avsluttet med master i sosial- og samfunnspsykologi ved NTNU i Trondheim.

– I oppveksten satt jeg ofte sammen med farfar, Oskar Jåma, og diskuterte reindriften og samenes utfordringer. Han var veldig opptatt av dette og bidro sterkt til mitt engasjement for saken. Mitt politiske engasjement startet med å være med i ungdomsutvalget og senere landsstyret i Norske Reindriftsamers Landsforbund, sier Ellinor.

FØRVALGET i 2009 var hun med på å starte partiet ÅSG. Sammen

med flere unge i området var hun ikke fornøyd med det de etablerte partiene oppnådde. Ungdommen ville gjøre sørsamenes røst tydeligere.

Til valget i 2009 stilte de ei liste med unge entusiastiske kandidater, der Ellinor sto på topp. De etablerte talsmennene var ikke bare begeistret, men ÅSG gjorde et godt valg og Ellinor ble valgt. Etter gode forhandlinger med AP ble det plass i sametingsrådet for Ellinor. Dette førte til 4 år som heltidspolitiker.

I 2013 FIKK ÅSG to represen-

FAKTA

Sør-samene har 4 listealternativ ved Sametingsvalget: AP, Senterpartiet Norske Samers Riksforbund (NSR) og ÅSG. Senterpartiet er ikke representert i denne valgperiode.

I tillegg til Ellinor er sørsamene representert med Jova Zakharias Dunfjell (ÅSG) fra Snåsa og John Kappfjell (AP) fra Majavatn. Tomas Åhren (NSR) fra Namdalseid er med i Sametingsrådet. I hans sted møter vararepresentant Nora Marie Bransfjell fra Stordalen i Meråker.

Sametinget fungerer på samme måte som Fylkestinget og har 5 til 6 samlinger i året.

tanter i tinget, men mistet plassen i rådet. Ellinor er opptatt av å være talsperson for reindrifta.

– Jeg føler at næringa er truet og er veldig spent på hva de 4 neste åra vil bringe. Jeg er meget betenkt over storsamfunnets iver etter å utnytte mineralforekomster. Beiteområder for rein blir bruk til vannkraft og vindkraft. Jeg er spent på hvilke konsekvenser de nye scooterløypene vil få for næringen. Nytekkjøring med snøscooter har jeg forståelse for. Det er derfor svært viktig at kjøringa styres for å ta vare på naturen. Det må ikke bli fri ferdsel som forstyrrer rein som trenger ro. Den blir nok forstyrret av alle rovdyr som er i beiteområdet, sier Ellinor og fortsetter:

– Jeg er veldig lei av oppfatninga av at vi samer er mot alt. Etter å ha tapt skanse for skanse i mange år er vi kun opptatt å ivareta grunnlaget for vår næring.

Hvordan oppfatter du forholdet til bøndene i området?

Ellinor hjemme i Røyrvik.

– Forholdet har variert en del, men stort sett er det bra. Vi har mange felles utfordringer, og det viktigste er at man snakker med hverandre, svarer Ellinor.

– For samenes del burde landegrensene gått på tvers av landet i vårt område. Vi har mer slektskap og til felles med svenskene enn med norske nordsamer. Jeg føler likevel at vi sørsamer har fått større innflytelse de siste åra.

Hvordan ser du på Nasjonalparkene i området?

– Jeg mener at samene har vært viktig for grunnlaget for parkene, men jeg ser ikke på området som urørt natur. Det har vært fornuftig bruk av arealet og en fortsettelse av det vil være det beste vern. Det er viktig at kommunene gir instruksjoner for hvordan besøkende skal forholde seg til bruk av naturen. Jeg syns kanskje at reindrifta har blitt lite vektlagt i forbindelse med etableringa av nasjonalparkene.

DA VI TRAFF Ellinor var hun hjemme i Røyrvik hvor hun bor med sin søster, Linda Mari Jåma og hennes samboer Stig Anders Kattfjell. Linda tok over driftsenheten da faren Nils Ludvik døde i 2010. Reindrifta er en familienæring, så for Ellinor og søsteren Maili er det helt naturlig å være med og hjelpe til når det trengs. Da vi var der hadde de samling og sortering av rein på Bjørkmoen. En del ble skilt ut for slakting, mens en del ble samlet for å fraktes til vinterbeite på Namdalseid.

Ole Harald Kvli

FAKTA SAMETINGET

Svenska Sametinget

• Det svenska Sametinget invigdes 1993. Sametinget är både ett politiskt forum och en statlig myndighet.

• Det svenska Sametingets plenum är det högsta beslutande organet. Denna folkvalda del har 31 ledamöter från olika samiska partier. De största partierna är Jakt- och fiskesamerna och Samelandspartiet/Sámiid Riikabiellodat. De väljs vart fjärde år i allmänna val av samer som finns inskrivna i sameröstlängden.

• Ansvaret för tingets arbete mellan plenumsmötena ligger på Sametingets styrelse. Styrelsens arbetsoppgifter liknar de som kommunstyrelsen i en kommun har.

• Till Sametingets oppgifter hör: besluta om fördelningen av statens bidrag och medel ur Samefonden till samisk kultur og samiska organisationer, besluta om fördelningen av andra medel som ställs till samernas gemensamma förfogande, utse styrelse för sameskolan, leda det samiska språkbeholdet, medverka i samhällsplaneringen och beakta samiska intressen (däribland rennæringens intressen när det gäller nyttjande av mark och vatten) samt informera om samiska förhållanden.

Sedan det svenska Sametingets tillkomst har folkrätten utvecklats och förtydligats i internationella dokument som FN-stadgan och EU:s nya grundlag.

Källa: www.samer.se

Norska Sametinget

• Det norske Sametinget invigdes 1989.

• Sametinget er et folkevalgt organ for samene i Norge. 39 representanter velges fra 7 valgkretser hvert fjerde år.

• Sametinget i plenum er Sametingets øverste organ og myndighet.

• Tinget regulerer sin virksomhet innenfor de rammer som er gitt i sameloven. Plenum fastsetter tingets arbeidsorden, med regler og retningslinjer for all annen virksomhet i regi av Sametinget.

• Plenumsledelsen utarbeider saksliste, innkaller til og leder Sametingets plenumsmøter etter reglene i Sametingets arbeidsorden.

• Plenumsledelsens oppgaver er blant annet å avgjøre permisjonssøknader, fremme innstillinger overfor plenum i spørsmål som omhandler Sametingets arbeidsorden og fatte nødvendig vedtak med hensyn til saksforberedelser for plenumsmøtene.

• Sametinget skal styrke samenes politiske stilling og fremme samenes interesser i Norge, bidra til en likeverdig og rettferdig behandling av det samiske folket og arbeide med å legge forholdene til rette for at samene kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Källa: www.sametinget.no

Mikael Jonasson är ordförande i Frostviken-Hotagens sameförening. Föreningen har runt 150 medlemmar och en av de aktiviteter föreningen är delaktig i är den populära midsommarhelgen i Ankarede. Foto: Anna Jonasson

Frostviken-Hotagen Sameförening

STORA BLÅSJÖN

Djupt inne i nordvästra Jämtland ligger Ankarede. För många samer är midsommar där lika självklar som julfirandet.

– Det kommer samer från hela Sverige, minst 1 000 personer, säger Mikael Jonasson, Stora Blåsjön.

Han är ordförande i Frostviken-Hotagens sameförening som ligger bakom arrangemanget och som snart firar 100-årsjubileum. I föreningen ingår samebyarna i Offerdal, Hotagen och Frostviken.

–VI HAR runt 150 medlemmar och våra aktiviteter koncentreras i stort sett till midsommarhelgen i Anka-

rede, säger Mikael Jonasson.

Men i år blev det också för första gången ett arrangemang i Gäddede tillsammans med föreningen Frostvikens Kultur & Musik på samernas nationaldag den 6 februari.

EN MIDSOMMARHELG i Ankarede är något utöver det vanliga och kan väl närmast liknas vid en

tre dagar lång festival.

– Och traditionen lever vidare. Det är här samerna ska vara och speciellt för ungdomarna har Ankarede blivit en knutpunkt.

TVÅ DAGAR AV dans, fest och nattsudd följs av vila och tävling på söndagen. Efter gudstjänsten i Ankarede kapell ska lassokastare försöka att fånga så många renhorn som möjligt.

– I Ankarede möts alla generationer och sammanhållningen mellan samer stärks, säger Mikael Jonasson.

Matsåke Persson

DELA PÅ FACEBOOK!

Har du varit till Ankarede och deltagit i midsommarfirandet?

Dela med dig på vår Facebooksida och skicka in dina bästa bilder från Vaajma till oss.

[facebook.com/vaajma](https://www.facebook.com/vaajma)

Använder du Instagram? Glöm inte bort att tagga dina bilder från Vaajma med #vaajma för att visa upp dem på Instagram och på vår hemsida.

www.vaajma.com

Stor inflyttarmässa

Goda uppväxtvillkor för barnen är en av sakerna som står högt upp på önskelistan bland de som är intresserade av att emigrera till Vaajma. Här är några barn sysselsatta med att rita medan pappa och mamma får mer information i montern. Foto: Edith Valfridsson

VAAJMA

I mitten på januari visade projektet upp sig på de skandinaviska dagarna på Placement – en stor inflyttarmässa i Nederländerna.

– Många av besökarna i vår monter var seriöst intresserade av att flytta till området. En familj ska till och med besöka Lierne under våren, säger Edith Valfridsson på Lierne kommune.

Det var Merete Gjertsås, Lierne Servicetorg, Inger Karine Aagård, Lierne Fritid, Edith Valfridsson, Bolyst Lierne, Erlend Hammer Hanssen samt Cathrine Reinemyr och Mante van den Heuvel från Strömsunds kommun som deltog i inflyttarmässan Placement i Nederländerna i mitten på januari.

UNDER TVÅ DAGAR visade de upp vad Vaajma-området har att erbjuda, pratade med nyfikna besökare samt höll ett föredrag om området inför fullsatta läktare.

– Intresset för vårt område är stort. Många av de som kom fram och pratade hade redan börjat lära sig norska och hade kommit ganska långt i processen att emigrera. De flesta ville veta mer om bostadsmöjligheter, arbete och uppväxtförhållanden för barnen, säger Edith Valfridsson bolystkoordinator i Lierne kommune.

HON BERÄTTAR att många av besökarna i montern redan varit i området som turister. En familj kommer under våren att besöka

Edith Valfridsson, bolystkoordinator i Lierne kommune, berättade om Lierne och Vaajma inför fullsatta läktare på Placement-mässan i Nederländerna. Foto: Cathrine Reinemyr

Lierne för att titta närmare på miljön och möjligheterna till bosättning.

– Det är naturen och våra omgivningarna som lockar. Och en trygg miljö för barnen att växa upp i. Vi kommer nu att fortsätta arbeta med och följa upp de kontakter vi fått på mässan, säger Valfridsson.

PLACEMENT ÄR en stor mässa som årligen anordnar speciella skandinaviska dagar där alla kommuner i Norge, Danmark och Sverige kan delta för att visa upp sig. Målgruppen är holländare, belgare och tyskar som har planer på att emigrera.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Tommy Ek i Gäddede vågade satsa på sin dröm och brygger nu egen öl – precis som han vill att den ska smaka.

Foto: Pernilla Gunnarsdotter Persson

Allt jobb görs för hand i den renoverade källarlokalen. Ett jobb som tar tid

Sammansättningen av olika kornsorter spelar stor roll för ölets slutgiltiga smak. Här mals kornet.

Stor framgång för lokalt ölbryggeri

FROSTVIKEN

Med experimentlusta och stor förkärlek till öl som ingredienser har Tommy Ek i Gäddede skapat sitt eget framgångsrecept. I snart ett år har han drivit Gäddede Källarbryggeri och producerar ölsorter som nu finns att köpa via Systembolaget.

– Jag skulle kunna experimentera hela dagarna, säger han med ett skratt.

Det var under en långvarig sjuk-skrivning som Tommy Ek i Gäddede fick idén att satsa på ölbrygning. In-tresset för öl fanns där sedan tidigare och nu började han läsa bok efter bok i ämnet.

– Jag lärde mig hur recept var upp-lagda och sedan började jag. Just då var jag så less på att vara sjukskriven

och på byråkratin jag fastnat i efter-som jag då jobbade i Norge. Att satsa på ett ölbryggeri kändes solklart, sä-ger Tommy Ek.

Och så föddes Gäddede Källar-bryggeri.

EN VÅNING NED finns allt som behövs. Tommy är entusiastisk när

Här är en av grundningredienserna i Ekens Ale: kornmalt.

han visar runt i lokalerna som är hel-renoverade liksom resten av huset som han och familjen tagit över efter hans far.

– Jag tycker det är så himla kul att experimentera. Det skulle jag kunna göra hela dagarna. Men nackdelen är ju att det tar cirka en månad att göra

ett öl så jag måste lugna mig lite. Jag måste ju se vad en sort smakar innan jag börjar med nästa, säger Tommy med ett skratt.

ÖLEN SOM tillverkas är opastö-riserad och ofiltrerad ale. Tillverk-ningen sker i olika steg. Kornmalt är den huvudsakliga ingrediensen och hur man blandar olika kornsorter spelar stor roll för smaken. Humlen är den viktigaste kryddan för att ge ölet doft och smak, även jästen har betydelse som smakbärare i över-jästa öler som en ale är. Men även vattnet spelar en stor roll. Beroende på dess sammansättning framträder olika smaker.

– Jag använder givetvis vatten

från Frostviken, direkt ur kranen. Det jag tycker är så oerhört fasci-nerande är hur mycket jag som till-verkare kan påverka ölets smak och karaktär. Det är en oerhört komplex process, ett riktigt hantverk som jag fastnat för. Och så får jag ju möjlig-het att tillverka en öl precis så som jag vill ha den. Det gillar jag, säger Tommy Ek.

PÅ LAGRET TRÄNGS Källar-mannens svarta, röda och ljusa ale, passande nog heter de Ekens Ale.

Men vem är egentligen Källar-mannen?

– Det är ju en lite rolig historia fak-tiskt. När något kommer bort brukar

vi i det här huset alltid skylla på käl-larmannen. Jag hade tappat bort min favoritkeps en gång. Den var spår-löst borta hur länge som helst. Plöts-ligt en dag låg den precis nedanför källartrappen. Jag är säker på att det var källarmannen som varit framme, säger Tommy Ek.

HÄR I KÄLLAREN görs allt för hand: Malning, tillverkning, för-packning och etikettering. Ett arbete som är tidskrävande. Just nu job-bar Tommy Ek halvtid på ett lokalt byggföretag och lägger resten av tiden på öltillverkningen.

Responen har inte låtit vänta på sig och ölen säljs bland annat på Jazzköket i Östersund samt på Cam-

pingen och 38:an i Gäddede. Sedan början av januari finns Ekens Ale även att köpa via Systembolagets beställningssortiment.

– Det är en oerhörd kick att jag lyckas göra en öl som fler än jag tycker om, sedan får vi se hur verk-samheten utvecklas och om det blir något jag kan leva på fullt ut. Mina ölsorter har mycket smak och är mina tolkningar av egna favoriter jag testat under åren. Jag gillar att jobba lite utanför gränserna och hop-pas att fler vågar testa nya sorter och verkligen njuta av kvaliteten istället för kvantitet, säger Tommy Ek.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Kent Halvarsson, som äger Fjällgården i Åkersjön, har bestämt sig för att dra ner på arbetstimmarna och vill nu sälja hotellet.

Foto: Olof Sjödin

Hotell Fjällgården till salu

ÅKERSJÖN

– Som vanligt var det många glada och nöjda gäster, unga som gamla, som kom hit sista helgen i januari för att njuta av att åka ut med snöskotrar, berättar Kent Halvarsson, som äger och driver hotell Fjällgården i Åkersjön.

Åkersjön i den jämtländska fjällvärlden anses av många vara ett av snöskoterns mest kända områden i världen.

Det var 1987 som Kent och bröderna Kenneth och Conny Magnusson i Bakvattnet var initiativtagare till en satsning på ”snöskoterns julaf-ton” och som sedan också fick nam-

Kent vill fortsätta ha ansvar för de populära snöskoterarrangemangen.

net ”snöskoterns Mecka”. År efter år har nya tävlingar och arrangemang anordnats i Åkersjön.

KENT BERÄTTAR också att det genom åren kommit människor från olika världsdelar för att prova

på att åka snöskoter i området. En del tävlingar har också arrangerats under åren.

– Snöskotertävlingarna har varit bland annat inom cross, backe, orientering, familje och veteraner, berättar Kent som haft stort ansvar för arrangemangen.

MEN NU HAR Kent bestämt sig för att dra ner på arbetstimmarna.

– Jag och Anette vill sälja hotell Fjällgården. Men jag vill fortsätta att bedriva vandrarhemmet och campingen, som vi äger. Dessutom vill jag fortsätta att ha ansvar för arrangemangen gällande snöskotern, säger han.

Per Lindahl

Ny broschyr ska skapa stolta ambassadörer

Inom kort kommer en ny hemsida att lanseras på www.vaajma.com. Det kommer även att delas ut en broschyr till Vaajmas invånare så att de ska känna sig tryggare i sin roll som ambassadörer för området.

Foto: Erika Winterlia

VAAJMA

Inom kort kommer en ny broschyr att delas ut till alla boende i Vaajma. Även hemsidan www.vaajma.com görs om för att kunna stå på egna ben efter projektavslut.

Ett informationsmaterial som stärker Vaajmas invånare att bli bra ambassadörer för området så att fler turister och boende lockas hit.

Det är tanken bakom den broschyr som projektet inom kort kommer att dela ut till alla boende i området.

– **VIVILLE** skapa en broschyr med information om Vaajma som ska ge invånarna extra råg i ryggen för att kunna bli bra ambassadörer för området. De som redan bor och trivs här är de bästa förespråkarna och tillsammans ska vi hjälpas åt att sprida information till andra och locka hit nya invånare och turister, säger Anna Jonasson i turismgruppen som till-

DELA PÅ FACEBOOK!

Dela med dig av dina bästa Vaajma-tips på vår facebook-sida. facebook.com/vaajma

sammans med kollegan Ulla Jonsson och informationsprojektet står bakom den nya broschyren.

ETT OMFATTANDE arbete med att göra om hemsidan [vaajma.com](http://www.vaajma.com) har också pågått en tid.

Sidan har fått en total makeover, en del i utvecklingen för att kunna stå på egna ben efter projektavslut. Den är tänkt att bli en portal för alla som vill resa till Vaajma. Här finns paketsresor och inspirerande bilder samt information om området.

– Hemsidan är betydelsefull och ger en första känsla för området. Därför är det viktigt att få en enkel, överskådlig och inbjudande sida, säger Erika Winterlia i informationsprojektet.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

VAAJMA

Reetnoe gaajhkh dov-nesh mah Vaajma- daj-vesne årroeminie orre tjaalegem åadtjoeh. Seamma åejviesæj-rojne www.vaajma.com mij jorkeståvva guktie maahta prosjekten mænngan aaj årrodh.

Aktem bievetsejtaalegem almetjidie Vaajmesne guktie edtjeh væjkeles saadthaltmetjh sjidtedh dovne turisth dåastodh jih almetjh diekie gatjkoestidh. Daate lea tjaalegen ulmie maam prosjekte sæjhta voenen almetjidie sedtedh.

– **MIJIEH SÏJHTEBE** tjaalegem bievetsejgujmie öörmedh, guktie Vaajman almetjh edtjeh maehdedh væjkeles sjidtedh dovne turisth jih orre almetjh diekie gatjkoestidh. Dah mah daebpene tryjiedieh jih årroeminie leah dah bæøremes almetjh «orre» årrojth jih turisth diekie gatjkoestidh. Edtjebe vyöhkesadtedh

bievetsem bijre jarkan heesedh, Anna Jonasson turistedæhkesne jeahta. Dihte, ektiebarkije Ulla Jonsson jih bievetseprojekte daam tjaalegem øørneme.

LIBIE GEESJELE barkoem dejnie hiejmesæjrojne (vaajma.com:ine) dorjeme jih naa gukkiem daejnie gjehtelamme.

Bieliem jorkestovveme, akte lihtse dennie øvtiedimmesne guktie dihte hiejmesæjroee maahta gukkebem veasodh gosse prosjekte orreje. Dihte åssjalommes lea, edtja «okse» årrodh dejtie mah sijhtieh Vaajmes bæatedh. Daesnie joekehth feeledimiefaaledahkh gäävnese, jih dovne guvvieh jih bievnesh dajven bijre.

– Vihkeles hov hijven hiejmesæjroem utnedh, juktie dan tjirrh voestes guvviem dajveste åadtjoeh. Danasnie lea vihkeles aktem aelhkies, tjaebpies jih iedtjeles sæjroem buektiehtidh, Erika Winterlia bievetseprojektesne jeahta.

Samisk översättning:

Maidi Persson Steinfjell

Postmannen er daglig innom butikken i Kvelia.

Foto: Ole Harald Kveli

Roland i håndverksavdelingen på Kveli-Bua.

Kvelias nærbutikk

– mer oppegående enn noen gang

KVELIA
Det siste året har vært et utviklingsår for nærbutikken i Kvelia. Etter å ha deltatt i Merkur-programmet har det blitt ny kaffekrok, ny kjøle- og frysedisk, bakerovn og muligheter for å spille online i Norsk Tipping.

Roland Aagård, dagens driver av Kveli-Bua, er godt fornøyd med det som har skjedd. Han overtok ansvaret for butikken i 1995, og med et spinkelt kundegrnlag har det vært en tøff jobb å holde liv i virksomheten. Dagens bygg ble tatt i bruk i 1952, som filial under Liernes Forbudsforening, med Ole H. Skjellbred som bestyrer. Før den tid hadde han

hatt utsalg 2 ganger i uka i Kvelia. Først i Østgår'n og senere noen år i sommerstua på Jevrum. Skjellbred kjørte lastebil fra hovedbutikken i Nordli de dagene han betjente Kveligrenda. I 1990 ble det slutt på Kveli filial. Kostnadene med å drive var større enn inntektene.

I Kvelia var man ikke fornøyd med å bli uten butikk, så grenda

mobiliserte folket og dannet Kvelia Utviklingslag. Laget hadde som hovedformål å få i gang butikkvirksomhet i filialbygget. Laget samlet inn penger, kjøpte bygget og restaurerte det. I juni 1990 var det butikkvirksomhet i gang med Kirsten Nordbakk som driver. Hun holdt det gående i 5 år før Roland overtok.

KVELIA Utviklingslag har hatt stor betydning for drifta av Kveli-Bua i alle år. Samtidig har Roland Aagård gjort en stor innsats med lange dager og lite hjelp. Han har skapt en møteplass som har stor betydning for oppsitterne i grenda. Mange har hatt gleden av å snakke med handels-

mannen som også bistår med løsning av diverse hverdagsproblemer.

Roland lovpriser at han har fått være med på "Merkur-programmet". Dette er en støtteordning til småbutikker med spinkelt kundegrnlag. Fylkesmann Inge Ryan har vært en viktig brikke i deltakelsen i "Merkur". Programmet ga 50 % støtte til anskaffelse av nye kjøle- og frysedisker. Resten ble sponset av Utviklingslaget.

I 2013 BLE det igjen mulig og operere som kommisjonær for Norsk Tipping. Kveli-Bua fikk sammen med 13 andre småbutikker delta i et prøveprosjekt med å utvikle

nærbutikken til en møteplass for lokalbefolkningen. Med penger fra "Merkur" ble kaffekroken utvidet og oppgradert.

Som en del av Merkurprogrammet ble det også tatt initiativ til å arrangere "strikkekvelder". Over vinteren samles derfor en del damer fra Kvelia og Nordli til trivselskvelder med strikking og sosialt samvær. I forbindelse med ombygginga ble det gjort plass for et husflidsutsalg i byggets 2. etasje. Likedan ble det montert en bakeovn (Bake-off-ovn) som gjør butikken i stand til å selge rykende ferske brød og boller daglig. Disse forbedringene har øket besøket og omsetningen.

Det må også nevnes at Kveli-Bua har ansvar for billettsalget til Pe-Torsa.

DE SISTE ÅRAS støtteordninger har gjort det mulig å leie inn hjelp på butikken. Uten Merkur og god støtte fra Kvelia Utviklingslag hadde det neppe vært mulig å holde drifta i gang. Bygget som eies av Utviklingslaget huser også kontor for daglig leder i Pe-Torsa, Mona Aagård, i loftetasjen. Utenfor bygget ligger Pe-Torsas plass med fantasifulle treskulpturer. I kjelleren er det regnskapskontorer for "Økonomibistand". Selv om Kveli-Bua ikke offisielt har post i butikk er postman-

nen daglig innom og tar seg av inn- og utgående post.

I desember blir det organisert en adventskalender der folk i nærmiljøet gir gaver. Mye av samme folket kjøper senere lodd, og mange kommer for å undersøke den daglige trekningen for å se hvem som har vunnet. Hvis vi tillegg tar med at kjelleren inneholder WC og dusjmuligheter for bl.a. hytteeiere og turister forstår vi at Kveli-Bua er særdeles viktig for Kveli-grenda.

Kvelidalingene håper at Roland ser muligheter til å fortsette sitt verdifulle virke.

Ole Harald Kveli

Flyktingloppet ingår i skidtour

VAAJMA
Flyktingloppet ingår från och med 2014 i en helt ny långloppstour, Ivars Bil Jemtland Ski Tour. Det är totalt fem skidlopp som ingår: Tåsjudalen Classic Ski, Jämtkraft Ski Marathon, ICA-loppet, Haldo Hanssons Minne och Flyktingloppet den 6 april.

– Det er veldig spennende og inspirerende å være medarrangør sammen med fire svenske renn, og det er alltid trivelig å ha noen å samarbeide med. Vi er også veldig glade for at Ivars Bil ville sponse touren.

Vi i Flyktingerennet håper at touren får flere svenske løpere til å finne veien til våre grensetrakter for å delta i "Flyktnings spor for frihet og fred", som er mottoet for rennet, säger tävlingsledaren Ewa Westum Kveli.

FÖRBEREDELSENA inför loppet går som planerat. I år är det premiär för den nya distansen på 12 kilometer som startar på Kveeidet.

– Den går langs veien til stigningen opp Muruhatten begynner. Alle må få med seg Muruhatten for å Flyktingerennsfølelse i beina, säger Westum Kveli.

POÄNGSYSTEMET i Ivars Bil Jemtland Ski Tour är detsamma som i världscupen, de 30 första får poäng. Högst antal inkörda poäng totalt vinner touren och de tre första i D21 och H21 får pennispriser: 20 000, 12 000 och 8 000 kronor.

Cupfinalen och prisutdelning sker i Gaddede, där Flyktingloppet och dess fruktade fjälltoppar ska skilja agnarna från vetet.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Rolf preparerer 25 älghorn per år

Rolf Eide, foran horn fra selvskutt elg. Han har preparert hornet selv.

Rolf i snekkarboden sin med ferdigmontert horn.

SØRLI

Etter å ha skutt en 16-spiring i 1958, dro Rolf Eide til Husås i Sverige og fikk montert geviret på en treplate. For dette geviret fikk han premie for beste montering på utstilling i Namsos. Dermed begynte snøballen å rulle.

Han fattet da interesse for faget og etter å ha sett på hvordan prosessen foregikk begynte han å montere horn av elger han selv skjøt. Dette førte til at også naboer ble interessert i hjelp for å få egne trofeer presentable. Dermed begynte snøballen å rulle.

ROLF EIDE har i hel sitt yrkesak-

tive liv vært snekker. Han var med å starte Sørli Sag og Høvleri og hadde sin arbeidsplass der til han ble pensjonist. Den faglige utdanninga består i et handsverkkurs på Finsås i 1953–1954. Det var etter at han ble pensjonist at han satset mer på elghornpreparering. På det meste har han montert 45 horn på en sesong,

men mener at snittet ligger på ca.25 pr. år.

– Jeg tar helst i mot hele hoder med skinnen på slik at jeg har kontroll på hele prosessen. Hvis hodene har begynt å råtne når jeg får dem, er jeg ikke helt fornøyd, men det går stort sett bra, sier han.

DET ER MYE arbeid med et hode. Først må hodet kappes riktig, så må hornene kokes i spesialkontruert kjele.

– Etterpå må de skylles godt før jeg tar dem inn for tørking og bleking. Etter at det tørt og helt hvitt,

blir hornet montert på ei spesielt utforma treplate før det er klart for å henges på veggen. Det blir ikke den helt store timefortjenesten av arbeidet, men det er moro å yte litt service til elgjegerne. Det største hornet jeg har montert er en 23-spiring hvor hornet ble bedømt til 343 poeng. Det minste er en 2-spiring til en tysker, sier Rolf.

ITILLEGG TIL hornmontering er Rolf også en ivrig knivmaker. Han har produsert flere hundre smakfulle kniver.

– Det arbeidet egner seg godt å ut-

føre med å sitte i sofakroken og det liker jeg godt, sier han.

KNIVENE BLIR ofte brukt til gaver. Både bursdagsgaver og dame- og herrekniiver til brudepar er svært populære. At han er en mester i faget kan vi underskrive på etter å sett en del av de flotte produktene. Rolf kan også fortelle at han på bestilling har laget 53 barnevogger opp gjennom årene. Det er ingen tvil om at han stortrives når han får skape noe med hendene.

Ole Harald Kvæli

Et utvalg av kniver som Rolf har laget.

DELA PÅ FACEBOOK!

Har du någon fin trofé monterad? Eller har du kanske gjort egna knivar du med?

Dela med dig på vår Facebooksida och skicka in dina bästa bilder. [facebook.com/vaajma](https://www.facebook.com/vaajma)

Om du använder Instagram glöm inte bort att tagga dina bilder med #vaajma för att visa upp dem på vår hemsida.

www.vaajma.com

Det här är på gång i projekten

Information

Nu är den nya broschyren från Regionprojekt Vaajma skickad till tryck och kommer att delas ut till alla i Vaajma. Inom kort blir det också premiär för nya hemsidan.

Under 2014 kommer informationsprojektet att ge ut ytterligare två tidningar. En av dem kommer att bli ett temanummer om vad projektet uppnått och jobbat med sedan starten. Mycket spännande läsning väntar!

SENASTE månaden har huvudfokus i projektet legat på produktionen av den nya informationsbroschyren om Destination Vaajma. Den har tagits fram i samarbete med delprojekt Ekonomisk Tillväxt och kommer att delas ut till alla boende i Vaajma.

Här finns mycket läsning som ska stärka invånarna att bli goda ambassadörer för området – något som är viktigt när det gäller att locka både inflyttare och besökare.

VI HAR OCKSÅ jobbat med formgivning av hemsidan som är under omgörning. Inom kort är det premiär för nya vaajma.com som

FAKTA

■ Projektgruppen består av:

Pernilla Gunnarsdotter Persson (projektledare, 40 procent), Erika Winterlia (biträdande projektledare), Åsa Sjödin (Krokom), Ole Harald Kveli (Lierne).

Externa skribenter: Per Lindahl, Matsåke Persson.

vi hoppas ska locka och intressera. Här kommer området att lyftas fram än bättre och paketresorna får en mer central plats. Detta är viktigt då projektet avslutas i augusti och hemsidan ska leva kvar som en del av den ekonomiska föreningen Destination Vaajma.

TILL SIST: Ni missar väl inte att gilla oss på Facebook? Där lägger vi ut matnyttig information: facebook.com/vaajma

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Delprojekt skola har varit involverat i en filminspelning gjord av Snöball film. I filmen skildras utbytet mellan skolorna i Valsjöbyn och Sørli.

Foto: Ole Harald Kveli.

Skola

Micke Jonsson slutade den 31 januari som projektledare för skolprojektet.

Ny projektledare är Patrik Lundgren, oppvekst- och kultursjef på Lierne kommune.

Ett av målen för nye projektledaren blir att utveckla det samarbete som redan påbörjats med IT-pedagogen Monica Andersson. Hon är sedan en tid tillbaka anlitad för att jobba med IT-pedagogik under sista delen av projektet. Monica kommer att utbildna några pedagoger i området för att de ska bli bättre i fjärrundervisning.

Det arbetet har en stor betydelse för att skolorna i området ska kunna bibehålla god kvalitet samt att man kan ha nytta av kompetens i området, trots långa avstånd. Monica har bland annat hållit en kurs för lärare i Sørli och Nordli där de fick ökad kunskap i hur de kan använda Ipads i den dagliga undervisningen. Denna kurs var mycket uppskattad.

Planer finns även på att arrangera en föreläsning, "Nätværk".

PROJEKTET HAR varit involverat i en filminspelning. Det är filmaren Knut Åge Teigen på Snöball Film som gjort en film som skildrar

skolutbytet mellan skolorna i Valsjöbyn och Sørli.

NÄR DET GÄLLER utbytet mellan SYV/Karriärsrådgivare går det vidare och nye projektledaren hoppas kunna presentera några konkreta tilltag under våren.

Här är tanken att utbyta erfarenheter och se över möjligheter att jobba gränslöst med att rådgiva elever. Vad som händer när projektet är slut är en annan stor fråga projektet kommer att arbeta med. Vad kan föras vidare och inte?

Pernilla Gunnarsdotter Persson

FAKTA

■ Arbetsgruppen består av: Patrik Lundgren (projektledare), Odd Einar Haugen (oppvekstsjef, Røyrvik kommune), Kajsa Eklund (verksamhetssjef barn- och utbildningsförvaltningen, Krokoms kommun) och Hans Olof Carlsson (kvalitetsutvecklare, barn- och utbildningsförvaltningen Strömsunds kommun)

Arbetsgruppens referensgrupp består av: rektor/assistent rektor fra hver enkelt skole i regionen.

Ekonomisk tillväxt

Under hösten samarbetade vi med företaget Kulitur om att arrangera en matresa genom Vaajma. Nu är resan genomförd och utvärderad. Deltagarna var mycket nöjda. God och fint presenterad kortreist mat men framför allt ett fantastiskt värdskap.

Resan har gett mycket positiv respons i olika media. Vi har mänger med foton från resan och det finns flera kortfilmer som kan användas i marknadsföringssyfte.

En av deltagarna var matskribenten Carli Ratcliff från Sidney, Australien, som sålt in ett reportage om resan. Under maj månad kommer vi att genomföra en ny resa men den här gången med start i Trondheim.

DEN NYA hemsidan håller på att ta form. Nu ska vi få en hemsida som är mer säljande och kan utvecklas för besöksnäringen. Tillsammans med företagen ska vi skapa paketresor som kan bokas via hemsidan.

DESTINATION Vaajma var i början av februari på en studieresa till Funäsdalen. Där fick vi tips från deras destinationsbolag om hur vi ska jobba vidare.

I Klövsjö fick vi höra lite mer om hur samarbete mellan små företag har bidragit till deras positiva utveckling.

UNDER DESSA ÅR som vi arbetat fram Destination Vaajma har vi lärt oss mycket av varandra. Det som är viktigast för att företagen ska ha nytta av samarbete är att man får göra fler och bättre affärer.

För att ta ett steg i rätt riktning har vi den 25 februari bokat in en workshop med ökad försäljning som mål. Där ska vi titta på vilken marknad som vi ska vända oss till, hur vi när den och sen avslutar med affär.

FAKTA

■ Projektet består av: Anna Jonasson (projektledare), Ulla Jonsson (biträdande projektledare), Anna-Carin Svedén (Krokoms kommun), Kjell Urdshals (Lierne Naeringsselskap), Frank Aspnes (Røyrvik kommune), Anna Gillgren (Strömsunds kommun), Anders Blomberg (Strömsunds kommun).

Referensgrupp:

Representanter från turismnäringsen, utsedda av de lokala turistorganisationerna Lierne fritid, Ansättfjällen, Røyrvik fritid och Frostviksfjäll.

MARKNADSFÖRING av Vaajma ska i vår göras på två mässor. Det är sportfiskemässan i Kista och Villmarksmissen i Oslo som ska besökas. Främst är det fiske- och vandringsresor som ska säljas på mässorna.

20-23 FEBRUARI arrangeras nya dagar för att uppmärksamma "Kortreist mat i Vaajma". Håll ögonen öppna för annonsering och olika erbjudanden hos de lokala matföretagen.

I FROSTVIKEN har man genomfört ett förprojekt om "kurtax", mervärdesfinansiering. Man har beslutat att jobba fram en egen modell som ska heta Mervärde Frostviken.

Nu har alltså 3 av projektets 4 kommuner/kommundelar en modell för att få in finansiering för att öka bolust och attraktivare besöksmål. Många andra destinationer, i främst Sverige, tittar nu på hur vi har gått tillväga och vill gärna lära sig mer om vår modell.

Anna Jonasson

I Frostviken har man genomfört ett förprojekt om "kurtax". Pengarna som kommer in genom detta projekt kommer att ge en fungerande finansiering av turismens infrastruktur och göra Frostviken mer värdefullt för alla.

Foto: Bengt Weillert

HITTA OSS PÅ FACEBOOK!

Du har väl inte missat att Vaajma finns på Facebook?

Gå in på vår Facebooksida och "gilla" så får du alltid veta det senaste som händer i området.

Du kan också skriva till oss och vara med och diskutera och dela med dig av dina tankar.

facebook.com/vaajma

Föreningar – dags att söka driftbidrag för era samlingslokaler

Senast 1 april ska föreningens lokalansvarig skicka en ansökan till kommunstyrelsen för innevarande verksamhetsår. Beslut tas i maj.

Mer info och blankett:
www.stromsund.se/10959.html

Impregnerat trä

Nu tar kommunen emot impregnerat trä på alla återvinningscentraler. Träbitarna ska vara kortare än 80 centimeter.

Kostnad tas ut enligt gällande taxa. Priserna är inklusive moms och gäller både företag och privatpersoner:

Kostnad: 2 366 kr/ton eller 749 kr/m³

Läs taxa återvinningscentraler
www.stromsund.se/7635.html

Betalsopsäckar

Betalsopsäckar är ett alternativ för dig som har ett fritidshus och inte kan ha ett sopkärl.

Läs om betalopsäckar och övriga försäljningsställen:
www.stromsund.se/7053.html

Kundtjänst 0670-164 17
kundtjanst@stromsund.se

www.stromsund.se

40,-
1 sopsäck

Strömsunds
Kommun
Stræmjien tjeelte

Kulturmix

Bolyst Lierne og Regionprosjekt Vaajma i samarbeid med Li-Vert'n samt "gjestekokker" inviterer alle i Vaajma til mat og kulturutveksling på:

Lierne Samfunnshus
lørdag 22. februar kl. 15.00

Li-vert'n sammen med innflyttere fra Estland, Tyskland og Polen har satt sammen en buffemeny bestående av tradisjonelle matretter fra **Estland, Tyskland, Polen, Norge og Sverige.**

Det vil bli aktiviteter der de ulike land presenteres! Kostnad buffe: kr. 195,-. Barn under 12 år gratis.

Påmelding innen 20. februar 2014 til Lierne Kommune på tlf. 74 34 34 00 eller postmottak@lierne.kommune.no

Li-Vert'n på tlf. 74 34 34 95 eller post@liverten.no

Vi ønsker velkommen til en smakfull kulturarena!

Innvidjan till 64:e nordiska

FLYKTINGLOPPET

Långlopp på skidor • Nordli-Gäddede
5 april–6 april 2014

Teknik: Klassisk stil (K)
Lördag 18 km: D–H 17–20, D50, H60. D–HM, MUT–95 och tidigare. Trim 2006 och tidigare.
eller 12 km:
Söndag 44 km: H21, D21, D35, H35, H50, H60. D–HM, –96 och tidigare.
Internetanmälan: www.flyktingloppet.com eller www.flyktingerennet.no
Upplysningar: 0672-101 96, 070-624 47 29 eller 0047 74 34 34 83. info@flyktingloppet.com eller post@flyktingerennet.no

Sista anmälningsdag: 26 mars.

Välkommen att åka ett av de vackraste och tuffaste långloppen på skidor i "Flyktings spår för frihet och fred"

LIERNE IL

GÄDDEDE SK

KORTREIST *Mat i*
Vaajma
• RØYRVIK
• ANSÄTTFJÄLLEN
• FROSTVIKSFJÄLLEN
• LIERNE

20–23 februari 2014

Smaka på fantastisk mathantverk som finns runt knuten!

Ta del av programmet på vår internet.

www.vaajma.com
[facebook.com/vaajma](https://www.facebook.com/vaajma)

Byborna vill digitalisera bion

Byborna i Valsjöbyn hoppas på att få bygdemedel för att kunna digitalisera biografen i Varglyan.

Foto: Pernilla Gunnarsdotter Persson

VAAJMA

Filmvisning varannan vecka och fortsatt utveckling av skolbiosamarbetet med Sørli skola.

Det är vad byborna i Valsjöbyn hoppas på när man nu ansöker om bygdeavgiftsmedel för att digitalisera biografen på Varglyan.

– En digitalisering är nödvändig för biografens fortlevnad och det ger oss möjligheter till utveckling av verksamheten. Digitaliseringen gör att man kan visa film direkt på alla premiärdagar samt att man så småningom även kan koppla upp sig mot andra evenemang som till exempel konserter eller idrottsändelser, säger Lotta Storm och berättar om Valsjöbyns byalags projekt med att hitta finansieringen på drygt en halv miljon kronor.

EFTERSOM SVENSKA Film-institutet (SF) inte längre distribu-

erar 35-millimeterskopior blir det i framtiden inte möjligt att kunna anordna filmvisningar på det gamla sättet.

I dagsläget finns inte en enda digitaliserad biograf i Krokoms kommun.

– Vi tycker att det är särskilt viktigt att bevara och utveckla den filmtradition som redan finns här i byn. Ända sedan femtiotalet har man haft biovisningar i Föreningshuset och senare har vi haft minst två stora filminspelningar i området, "Hunden" och "Varg", säger Gunnar Fahlström i byalaget.

EN ANSÖKAN om bygdeavgiftsmedel är nu inlämnad och en beviljad ansökan är nödvändig för att senare kunna söka bidrag från Svenska Filmsinstitutet. Valsjöbyns byalag satsar 50 000 kronor och man hoppas också få kulturutvecklingspengar från Krokoms kommun. Även Regionprojekt Vaajma stödjer satsningen.

– VÅR MÅLSÄTTNING är att ha 25 filmvisningar per år, fortsätta samarbetet med Sørli skola gällande skolbio, vidareutveckla filmfestivalen och öka samarbetet med Filmpool Jämtland. Allt detta blir möjligt om vi får till stånd en digitalisering, tillägger byalagets biomaskinist Daniel Fahlström.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Jämtlandspolis och Nord-Trøndelag Politidistrikt ska utreda möjligheten till samarbete över gränsen. Foto: Polisen

Polisen utreder möjlighet till samarbete

VAAJMA

Regionprojekt Vaajma har avsatt 450 000 kronor till ett polisprojekt. Det är Jämtlandspolis och Nord-Trøndelag Politidistrikt som ska utreda möjligheten till ett samarbete över gränsen.

Då Mitt-Skandinaviskt Regionprojekt startade upp 2009 var det budgeterat för ett polisprojekt. Det förverkligades dock aldrig eftersom intresset för ett samarbete då inte var så stort.

MEN NU HAR Jämtlandspolis och Nord-Trøndelag Politidistrikt ändrat sig.

– De vill utreda alla möjligheter till ett samarbete över gränsen. Ämnet är synnerligen aktuellt då både den svenska och norska polisen står inför stora omstruktureringar som kan innebära vissa förändringar och som kommer att påverka delar av Vaajma-regionen, säger svenske huvudprojektledaren Tommie Jirhed.

TOTALT ÄR DET avsatt 450 000 kronor till projektet som beräknas dra igång så snart som möjligt.

Pernilla Gunnarsdotter Persson

Klasserna 2-3 i Valsjöbyns skola medverkar i filmen. Nerifrån från vänster: Kindra Andersson, Jennifer Karlsson och Gabriel Westlund. Sittande från vänster: Felix Engelin Andersson, Mejaline Sparrock, Nea Hemmingsson och Moamaria Sparrock. Julia Bergkvist saknas på bilden.

Foto: Matsåke Persson

Skolutbytet har blivit film

VAAJMA

I sex år har eleverna i Valsjöbyn och Sörli träffat varandra med jämna mellanrum. Nu har skolutbytet blivit film.

– Den ska bli en inspirationskälla i grannspråksundervisningen för lärarna i hela Norden, säger Lotta Storm.

Hon är lärare på Valsjöbyns skola sedan 13 år tillbaka och tycker att samarbetet mellan skolorna är framgångsrikt. För egentligen är det en liten tröskel att ta sig över.

– Visst finns det många vinnare i det här skolutbytet. Och då tänker jag inte minst på att barnen får fler sociala kontakter. För i vår skola går det bara 15 elever. Men jag blir också inspirerad och hittar nya vinklar i undervisningen, säger Lotta Storm.

TIDNINGEN VAAJMA ser fil-

men, producerad av Snöball film, tillsammans med barnen i klasserna 2-3. Den här dagen får de sina julteckningar bedömda av kompisarna i Sörli skola som ligger två mil bort.

– Det är ju roligt att få beröm, säger Felix Engelin Andersson.

”JULETREET VAR kjempefint”, står det i recensionen av hans teckning. I filmen gestaltar barnen ord som oftast har samma innebörd på norska och svenska.

– Men det finns också falska vän-

ner mellan språken. Ett exempel är att rolig på norska innebär att ta det lugnt på svenska, säger Lotta Storm.

ELEVERNA BRUKAR träffas en gång i månaden. Det har bland annat varit orienterings- och friidrottsdagar, pysseldagar, samiskt tema med besök på Vinklumpen där man tittat på kalvmärkning och testat lassokastning, en resa till Jamtli, teatrar och en svensk-norsk tidning som man gemensamt gett ut med hjälp av informationsprojektet.

– Vår skolbio i Valsjöbyn är också mycket uppskattad eftersom det inte finns någon biograf i Sörli, säger Lotta Storm.

TACKVARE Vaajma-projektet har samarbetet mellan skolorna utökats till mer lektionsliknande former. Ex-

empelvis i matematik och dessutom ordnas språkdagar. Den drygt tio minuter långa filmen tog en hel dag att spela in i Valsjöbyn. Och alla verkar vara nöjda med slutresultatet.

– Jag är med i nätverket Nordspråk, som är samorganisationen för de nordiska modersmållärarna och lärarna i nordiska språk. Och Nordspråk understöds av Nordiska ministerrådet.

LOTTA STORM berättar att filmen om skolutbytet nu är utlagd på nätet.

För de som vill se filmen är det bara att klicka på adressen www.skoleipraksis.no.

Matsåke Persson

Du har just läst en tidning från:

REGIONPROJEKT

Lierne kommune

Krokoms kommun

Røyrvik kommune

Strömsunds kommun

Sør Trøndelag Fylkeskommune

Nord Trøndelag Fylkeskommune

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

”En investering för framtiden”